

Les festes majors*

El seny català exarreit, en un torneig dialèctic amb l'espontaneïtat instintiva i el sentiment xop de tendresa, necessita de tant en tant una vàlua d'escapament per on aconduir les ganes d'espargiment, el comportament bàsic, el Dionisos eixelebrat contra l'Apol·lo seriós que nien dins la nostra interioritat, i que durant el temps de la comunitat festiva s'aixeca victoriosa la rauxa, el plaer per a després continuar sotmesos a l'esclavatge tirànic de la raó i del sentit immediat, pràctic i comercial, de la realitat tan característic de l'idiosincràsia catalana.

Nietzsche, en els seus estudis sobre l'origen de la tragèdia grega, observa dues tipologies existencials equidistants: l'element dionisiac, bàsic, i l'apol·loni. Apol·lo, fill de Júpiter i Letona, és el déu que ens preserva de la corrupció i del vici. Déu de la puresa, espiritual i moral, en conseqüència del dret i de la legalitat. És tradicional, rutinari, purità; mentre que Dionisos, Baco, representa l'excés, la frenesia, la rauxa. Ruth Benedict va aplicar la dicotomia caracterològica de Nietzsche en el terreny de la Etnologia i de l'Antropologia Cultural, entre els indis Zuñis i els indis Pueblos. Els Zuñis eren absolutament prototips d'una concepció vital dionisiaca i els Pueblos representaven

tot el seny apol·lonic. Fent una transgressió d'espai i temps, i vist des de la perspectiva de Catalunya significaria que Apol·lo és el motor rector desencadenador de tota la nostra activitat, presideix autoritariamente sempre el taranà de la col·lectivitat, però coexisteix amb un Dionisos ocult a dins nostre, empetitit per l'absorvent i dictatorial Déu del Seny, però, malgrat tot, Baco explota frenètic en els dies del so laç, de la festivitat.

El PUNT, ben connectat amb la realitat comarcal, ens in forma, gairebé, diàriament durant el temps de la canícula, de les festes majors i aplecs dels nostres pobles, i crec que és un moment oportú, després d'aquest esclat estrident de rauxa fer un article reflexiu sobre una possible psicociologia de la festa. Les festes, diumenges inclosos, sempre ens permeten realitzar coses desitjades però que dins la normalitat establerta són rigorosament vedades. L'origen d'aquestes festes, la deu d'on és oriunda l'activitat, era religiosa. L'arrel immediata, no remota, puix el principi arcaic, primitiu, era pagà, i el cristianisme s'apodera de les festes gregues i romanes tenyint-les d'espiritualitat: batejant-les. El cristianisme no podia pas paralitzar la necessitat d'un poble de gaudir, de delectar-se tot

assistint a actes llibertins, profans. Les exigències de l'home guiat per "el principi dels plaers" en discordància contra "el principi de la realitat" ha estat ben explicat per Freud i Marcuse. Les vehemències imperioses a fruit han representat una constant al llarg de tota la història de la humanitat, i, potser, molt més en temps de decrepitud, d'ignorància social i de declivi econòmica com seria el període medieval, en que "l'homoludens", arraulit a dintre de cada ciutadà, estava sempre a l'aiguait de qualsevol activitat festiva.

Les festes majoneres tenen, doncs, un significat patronal. La comunitat cristiana feia ofrena pública als sants i verges, guardians especials, de la localitat. L'ingredient religiós predominava amb certa simbiosi d'elements profans, residus de paganisme anterior a l'adveniment del cristianisme. A partir dels anys 50-60 i coincidint amb el procés d'industrialització del país, i l'abandó d'una economia de subsistència com era la agrícola, comença a penetrar dins la comunitat cristiana una moral d'inspiració epicurista, i això té una implicació evident en el significat i funcionament de la festa, alterant-lo. En les gresques populars l'aspecte religiós s'esminusa; i deixa pas a un sentit profà i lúcid. El canvi